Економіка

УДК 339.9:339.5:330.4

Ізмайлов Олександр Ільдарович
аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та логістики,
Навчально-наукового інституту
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Izmailov Oleksandr
Postgraduate Student of the
Department of International Economic Relations and Logistics
Education and Research Institute
«Karazin Institute of International Relations and Travel Business» of
V. N. Karazin Kharkiv National University
ORCID: 0009-0000-1741-1824

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА КРАЇН В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR THE STUDY OF TRADE AND ECONOMIC COOPERATION BETWEEN COUNTRIES UNDER CONDITIONS OF INTEGRATION

Анотація. *Вступ. У статті обґрунтовано необхідність застосування комплексного методичного підходу для проведення дослідження торговельно-економічного співробітництва країн у сучасних інтеграційних процесах. Визначено, що сучасні торговельно-економічні відносини формуються під впливом різних чинників, що зумовлює доцільність поєднання теоретичних та прикладних методів аналізу.*

Запропоновано класифікацію методичних підходів до проведення дослідження торговельно-економічного співробітництва.

Запропоновано класифікацію методичних підходів до дослідження торговельно-економічної взаємодії країн, яка охоплює теоретико-методологічний та інструментально-прикладний блоки.

Мета. Метою дослідження є класифікація методичних підходів до дослідження торговельно-економічного співробітництва країн в умовах сучасних світових інтеграційних процесів, а також обґрунтування на цій основі теоретико-методичного підходу до аналізу торговельно-економічних відносин України та Польщі в контексті євроінтеграції України.

Матеріали і методи. У дослідженні використано системний, інституційний та геоекономічний підходи, а також загальнонаукові методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, логічного та причинно-наслідкового аналізу. Їх комплексне використання дало змогу класифікувати методичні підходи до дослідження торговельно-економічного співробітництва країн і обґрунтувати теоретико-методичний підхід до аналізу торговельно-економічних відносин України та Польщі в контексті євроінтеграції України.

Результати. На основі запропонованої класифікації обґрунтовано теоретико-методичний підхід до дослідження торговельно-економічного співробітництва України та Польщі в контексті євроінтеграції України. особливість даного підходу полягає у комплексному застосування теоретико-методологічний та інструментально-прикладний блоків.

Зроблено висновок, що запропонований підхід може бути використано як цілісну методологічну основу задля оцінки асиметрії торгівлі та впливу зовнішніх чинників на неї.

Перспективи. Результати даного дослідження дають можливість покращити теоретико-методичну базу, що використовується в процесі

аналізу торговельно-економічного співробітництва країн задля отримання більш актуальних та точних результатів такого дослідження.

Ключові слова: *торговельно-економічне співробітництво, методичні підходи, теоретико-методологічний підхід, інструментально-прикладний підхід, Україна, Польща, інтеграція.*

Summary. *Introduction. The article substantiates the necessity of applying a comprehensive methodological approach to the study of trade and economic cooperation between countries within contemporary integration processes. It is determined that modern trade and economic relations are shaped by various factors, which makes it advisable to combine theoretical and applied methods of analysis. A classification of methodological approaches to the study of trade and economic cooperation is proposed. A classification of methodological approaches to the study of trade and economic interaction between countries is developed, covering theoretical-methodological and instrumental-applied blocks.*

Purpose. The purpose of the study is to classify methodological approaches to the study of trade and economic cooperation between countries in the context of contemporary global integration processes, as well as to substantiate, on this basis, a theoretical and methodological approach to the analysis of trade and economic relations between Ukraine and Poland in the context of Ukraine's European integration.

Materials and methods. The study employs systemic, institutional, and geo-economic approaches, as well as general scientific methods of analysis, synthesis, comparison, generalization, logical analysis, and cause-and-effect analysis. Their integrated application made it possible to classify methodological approaches to the study of trade and economic cooperation between countries and to substantiate a theoretical and methodological approach to the analysis of trade and economic relations between Ukraine and Poland in the context of Ukraine's European integration.

Results. On the basis of the proposed classification, a theoretical and methodological approach to the study of trade and economic cooperation between Ukraine and Poland in the context of Ukraine's European integration is substantiated. The specific feature of this approach lies in the integrated application of both the theoretical-methodological and instrumental-applied blocks. It is concluded that the proposed approach can be used as a holistic methodological framework for assessing trade asymmetry and the influence of external factors on it.

Discussion. The results of this study make it possible to improve the theoretical and methodological framework used in the analysis of trade and economic cooperation between countries in order to obtain more relevant and accurate research results.

Key words: *trade and economic cooperation, methodological approaches, theoretical-methodological approach, instrumental-applied approach, Ukraine, Poland, integration.*

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку торговельно-економічного співробітництва між країнами відбувається в контексті поглиблення інтеграційних та глобалізаційних процесів. Зростання міждержавної економічної взаємозалежності, зміна логістичних маршрутів та збільшення впливу факторів безпеки все більше впливають на процес міжнародної торгівлі. Саме в таких умовах торговельно-економічні відносини розкриваються у повній мірі не як процес обміну товарами або послугами, а й переростають на важливий інструмент реалізації національних економічних інтересів, забезпечення конкурентоспроможності та формування нових моделей міжнародної співпраці.

Для української економіки особливої актуальності набуває дослідження торговельно-економічного співробітництва з Республікою Польща, яка

стала одним із ключових партнерів України у Європейському Союзі. Для України особливо актуальним стає дослідження торговельно-економічних відносин з Республікою Польща, яка стала одним із ключових партнерів України у Європейському Союзі. Польща стала важливою транзитною ланкою, стратегічним сусідом і одним із провідних партнерів у контексті реалізації євроінтеграційного курсу.

Водночас, сучасна зміна українсько-польських відносин полягає не тільки в динаміці та обсягах двосторонньої торгівлі, а й у розрізі інституційних змін, правовою адоптацією України до загальноєвропейських норм, перебудовою зовнішньоекономічного зв'язку, зміною ролі логістичних коридорів та впливом зовнішніх загроз [2, с. 302-303].

В такому контексті традиційні підходи щодо аналізу торговельно-економічних відносин вже не в повному обсязі забезпечують цілісність дослідження, оскільки переважно зосереджуються на загальнотеоретичному поясненні, а не на окремих кількісних індикаторах без їхньої інтеграції в цілісну аналітичну систему.

Це обумовлює потребу, по-перше у класифікації методичних підходів до дослідження торговельно-економічного співробітництва країн у сучасних світових інтеграційних процесах, а по-друге, у формуванні на цій основі теоретико-методичного підходу до аналізу торговельно-економічних відносин України та Польщі в контексті євроінтеграції України.

Отже, актуальність дослідження визначається необхідністю створення цілісної методологічної рамки, яка б поєднувала теоретико-методологічні та інструментально-прикладні аспекти аналізу, забезпечувала об'єктивну оцінку асиметрії торгівлі, впливу зовнішніх загроз, рівня економічної взаємодоповнюваності та потенціалу подальшого поглиблення українсько-польського співробітництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику методології дослідження міжнародних економічних процесів, зовнішньо торгівельного

та торговельно-економічного співробітництва країн представлені в роботах як українських так і іноземних вчених.

Методологічні та теоретико-методичні аспекти дослідження міжнародних економічних процесів, зовнішньої торгівлі та торговельно-економічного співробітництва країн розглядали такі науковці, як Шаров О. [10], Хвостіков А. [9], Думанська І. [4], Дзюбановська Н. В., Маслій В. В., Литвин З. Б., Бляськ В. І. [3], Подра О., Петришин Н. [7], Кривов'язюк І., Шульга М. [6], Абу Самра А. [1] та інші. Їхні праці охоплюють широкий спектр питань, зокрема методологію дослідження міжнародних економічних процесів, статистичний аналіз зовнішньої торгівлі, прогностичні підходи до вивчення міжнародної торгівлі, аналіз інтенсивності торговельної динаміки, а також теоретико-методичні засади аналізу зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного торговельно-економічного співробітництва.

Метою статті є класифікація методичних підходів до дослідження торговельно-економічного співробітництва країн в умовах сучасних світових інтеграційних процесів, а також обґрунтування на цій основі теоретико-методичного підходу до аналізу торговельно-економічних відносин України та Польщі в контексті євроінтеграції України.

Матеріали та методи. У дослідженні використано системний, інституційний та геоекономічний підходи, а також загальнонаукові методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, логічного та причинно-наслідкового аналізу. Їх комплексне використання дало змогу класифікувати методичні підходи до дослідження торговельно-економічного співробітництва країн і обґрунтувати теоретико-методичний підхід до аналізу торговельно-економічних відносин України та Польщі в контексті євроінтеграції України.

Виклад основного матеріалу. Процес дослідження торговельно-економічного співробітництва країн потребує залучення комплексного методичного інструментарію, який здатен поєднати теоретичні положення

міжнародної торгівлі із емпіричними, статистичними та економіко-математичними методами проведення аналізу [8, с. 41]. Це зумовлюється тим, що сучасні торговельно-економічні відносини можуть формуватися під впливом не тільки ринкових закономірностей, а й інституційних обмежень, безпекових факторів та політичної невизначеності [7, с. 56; 11, с. 303].

В таких умовах не доцільно застосовувати лиш один підхід, через його обмеженість, що не дозволяє в повному обсязі охопити та описати всю складність та багатомірність досліджуваних процесів. Саме через це комплексне застосування кількісних та якісних методів у поєднанні з теоретичним осмисленням міжнародної економічної взаємодії дозволяє забезпечити більш достовірний результат для оцінки поточного стану торговельно-економічної взаємодії та провести якісне прогнозування його потенційного розвитку.

З огляду на це доцільним є класифікувати методичні підходи до дослідження торговельно-економічної взаємодії на дві пов'язані категорії, а саме теоретико-методологічні та інструментально-прикладні. Саме такий розподіл дає можливість сформувати концептуальну основу дослідження та забезпечити прикладне наповнення системою індикаторів, моделей та якісних методів [9, с. 99-100].

Головною перевагою даної класифікації є усунення фрагментарності наукового аналізу, що призводить до створення цілісної структурованої системи дослідження та дає можливість обрати найбільш адекватний інструментарій залежно від мети, об'єкта й контексту дослідження. Окрім того, вона забезпечує поєднання якісної інтерпретації міжнародних економічних процесів із кількісним вимірюванням їх результативності, інтенсивності, збалансованості та потенціалу розвитку.

До теоретико-методологічного блоку відноситься системний, інституційний та геоекономічний підходи. Поєднання таких підходів є методично доцільним, оскільки кожен із них дозволяє дослідити окремий

аспект торговельно-економічної взаємодії, а в свої сукупності вони формують цілісне уявлення про закономірність розвитку економічного зв'язку.

Системний підхід дозволяє розглядати торговельно-економічну взаємодію як складну та багаторівневу систему, в середі якої окремі елементи перебувають в процесі постійної взаємодії. В межах даного підходу торгівельні потоки, інвестиційні зв'язки, чинники впливу тощо аналізуються не ізольовано, а як складові єдиного комплексу міжнародної економічної взаємодії. Саме через це системний підхід в такому контексті дозволяє виявити логіку розвитку співробітництва між країнами, простежити та виділити взаємозалежності окремих елементів та визначити яким чином зміни всередині одного сегменту вплинуть на зміні всередині іншого сегменту [6, с. 136-137].

Такий підхід відіграє важливу роль в контексті нестабільності зовнішнього середовища, коли торговельно-економічні зв'язки залежать від макроекономічної динаміки, змін у міжнародній політиці, стану логістики та розвитку інтеграційних об'єднань.

Інституційний підхід зосереджується на впливі формальних та неформальних факторів, регуляторних механізмів. Інституційного обмеження, митних режимів тощо на розвиток торговельно-економічного співробітництва. Застосування інституційного підходу дозволяє вийти за межі суто кількісного аналізу зовнішньоторговельної діяльності та вивчити умови у яких формується міжнародна економічна взаємодія. В цьому контексті важливого значення набуває наліз договірно-правової бази, механізмів взаємодії, регуляторних чинників, а також впливу євроінтеграційних процесів на розвиток та трансформацію двосторонніх економічних відносин. Інституційний підхід, також надає можливість визначити чому навіть за наявності значного економічного потенціалу

рівень фактичної взаємодії між країнами може залишатися недостатнім або розвиватися нерівномірно.

Геоекономічний підхід акцентує увагу на просторових, ресурсних, логістичних та геополітичних чинниках, які визначають характер та реальну ефективність зростання торговельно-економічного співробітництва. Значення геоекономічного підходу набуває актуальності к сучасних умовах, коли географічне положення країн. Їхня логістика, рівень розвитку інфраструктури, наявність альтернативних шляхів та ступінь залученості в регіональну економічну взаємодію безпосередньо впливає на структуру та динаміку зовнішньоторговельної діяльності. Геоекономічний підхід дозволяє враховувати фактори впливу ззовні, такі як конфлікти, трансформація міжнародних ринків тощо, що відіграє важливу роль в процесі формування об'єктивної оцінки сучасного стану торговельно-економічного співробітництва.

Отже, теоретико- методологічні підходи дозволяють сформувати концептуальну основу дослідження торговельно-економічного співробітництва та забезпечують його багатовимірне теоретичне осмислення. В цей час для повноцінного аналізу вони мають бути доповнені інструментально-прикладними блоками, які дозволять кількісно оцінити основні складові економічної взаємодії, виявити структурні особливості, рівень інтенсивності, збалансованості та перспективності таких зв'язків.

Інструментально-прикладний блок дозволяє охопити кількісні індикатори, економіко-математичне моделювання та якісні методи дослідження. Основним призначенням інструментально-прикладного блоку є формалізація торговельно-економічних процесів, їх кількісному вимірювання та обґрунтуванні аналітичних висновків з їх емпіричним підтвердженням. Інструментально-прикладний блок на відміну від теоретико-методичних підходів дозволяє забезпечити концептуальне бачення досліджуваних явищ, практичний вимір та проводити оцінювання

динаміки, структури, інтенсивності, взаємодоповнюваності та результативності торговельно-економічного співробітництва [9, с. 100-102; 3, с. 75-78].

Кількісні індикатори дозволяють проводити оцінку інтенсивності, структури, збалансованості та результативності зовнішньоторговельної взаємодії. До них можна віднести показники торговельної інтенсивності, структури, індикатори внутрішньогалузевої торгівлі, індекс компліментарності, порівняльних переваг тощо. У сукупності вони здатні забезпечити багатовимірність та об'єктивність оцінювання торговельно-економічного співробітництва між країнами.

Показники ж торгівельної інтенсивності дозволяють характеризувати рівень залученості країн до процесу світової торгівлі та ступінь відкритості їхніх економік. До таких показників можна віднести експортна та імпортна квоти, показники експорту й імпорту на душу населення, коефіцієнти торговельної залежності та індекси умов торгівлі. Саме структурні показники дозволяють провести оцінку товарної та географічної структури експорту та імпорту, а також визначити рівень концентрації торговельних потоків.

Особливого значення набувають показники компліментарності та внутрішньогалузевої торгівлі, оскільки саме вони дозволяють визначити рівень і глибину двосторонньої інтеграції. Суттєве аналітичне значення відіграє індекс компліментарності торгівлі, через можливість визначення ступня відповідності структури експорту однієї країни в структурі імпорту іншої країни. Використання даного індексу дає можливість визначити рівень взаємодоповнюваності економік та виявити перспективні напрямки подальшого розвитку взаємовідносин [3, с. 77-80].

Важливою складовою даного блоку виступає моделювання, яке дозволяє досліджувати торговельно-економічне співробітництво за допомогою гравітаційного моделювання, регресійного моделювання,

моделей часткової та загальної рівноваги тощо. Застосування моделювання дозволяє перейти від описового аналізу до формалізованого виявлення закономірностей розвитку міжнародної торгівлі, оцінити фактори впливу та провести прогнозування майбутніх тенденцій. Якісним доповненням можуть використовуватись інші інструменти, такі як SWOT-аналіз що дозволяє врахувати стратегічні, інституційні та організаційні аспекти співробітництва [4, с. 115-116].

Отже, запропонована класифікація методичних підходів має не тільки систематизуючи, а й прикладне значення, оскільки створює основу побудови адаптивних моделей аналізу, які можуть використовуватися в процесі дослідження стану торговельно-економічної взаємодії між країнами. Також важливим аспектом є оперативність в реагуванні на виклики, що постають, через можливість їх своєчасного визначення [5, с. 25]. Перевага також полягає у поєднанні теоретико-методологічних та інструментально-прикладних аспектів в єдину, цілісну, структуровану систему, що дозволяє уникнути фрагментарності дослідження та підвищити достовірність наукових висновків [10, с. 238-239].

В цьому контексті практичне застосування запропонованої класифікації доцільно продемонструвати на прикладі України та Польщі, співробітництво яких у контексті євроінтеграції України потребує поєднання системного, інституційного, геоекономічного та економіко-математичного інструментарію.

На основі запропоновано теоретико-методичний підхід до дослідження торговельно-економічного співробітництва України та Польщі в контексті євроінтеграції України, концептуальна схема якого зображена у рис. 1.

Перший етап аналізу передбачає визначення передумов та розвитку українсько-польського торговельно-економічного співробітництва. Основною складовою цього етапу виступають системний та інституційний підходи, на основі яких проводиться аналіз основних складових

двосторонньої взаємодії, правової бази та факторів впливу на розвиток економічного співробітництва між Україною та Польщею.

Другий етап відповідає за аналіз поточного соціально-економічного розвитку України, Польщі та країн ЄС із застосуванням системного та геоекономічного підходів. Задля цього доцільно використати показники ВВП, ВВП на душу населення, структуру ВВП, а також загальну характеристику зв'язку української економіки з економіками країн ЄС.

Третім етапом передбачено оцінювання наявних та перспективних форм торговельно-економічного співробітництва між Україною та Польщею. Для цього пропонується використання індексу компліментарності торгівлі та елементи економіко-математичного моделювання.

Четвертим етапом передбачається обґрунтування стратегічних напрямків взаємодії розвитку та поглибленню співпраці між країнами. На цьому етапі також важливим аспектом є визначення галузевих пріоритетів, застосування SWOT-аналізу та здійснення прогнозування подальшого розвитку двосторонніх відносин.

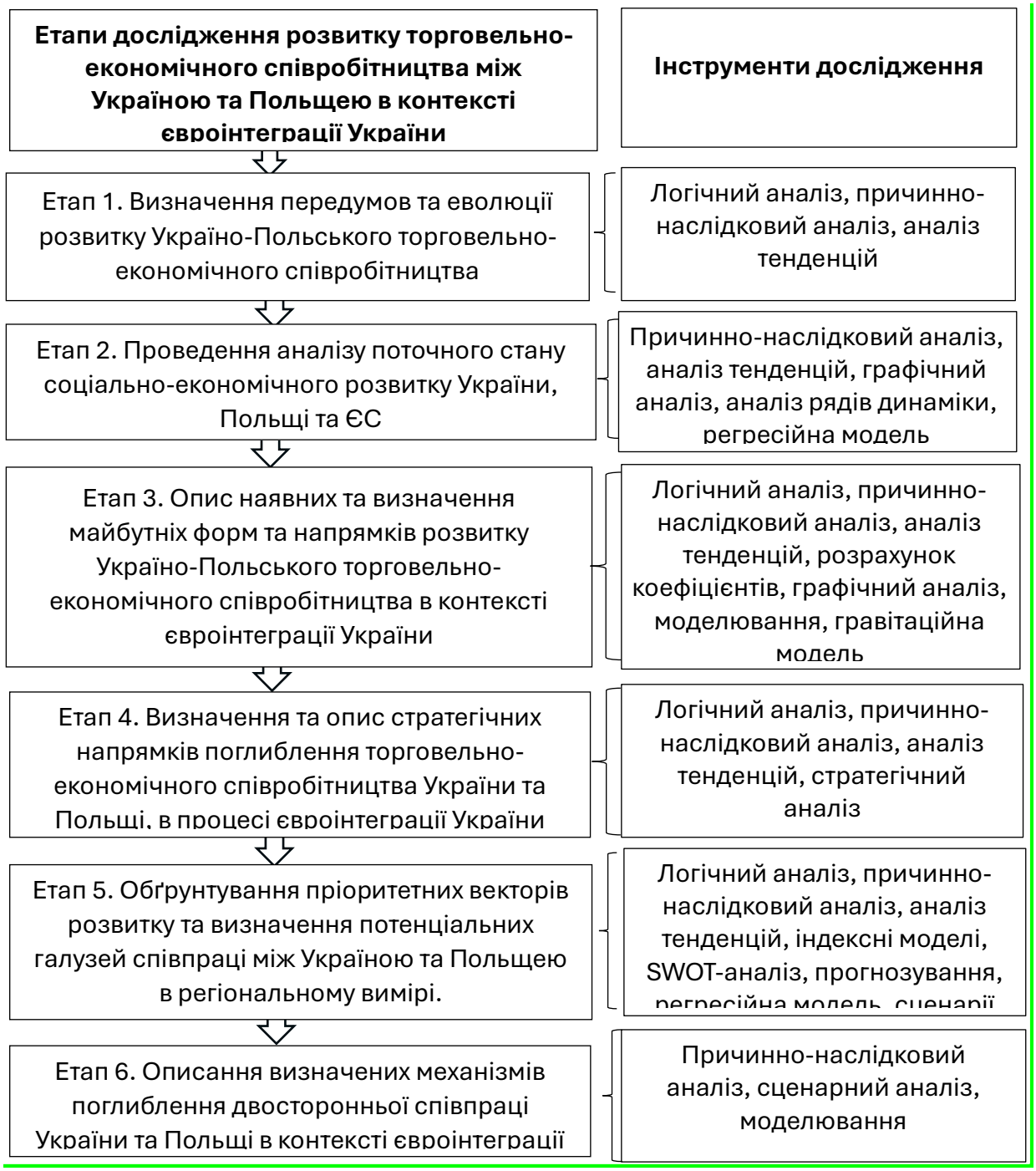

Рис. 1. Склад витрат на соціальні бенефіти на підприємстві

Джерело: розроблено автором

П'ятим етапом передбачено обґрунтування пріоритетних векторів розвитку двостороннього торговельно-економічного співробітництва України та Польщі в регіональному вимірі.

Кінцевим результатом шостого етапу виступає формування та розробка механізмів поглиблення та розвитку двосторонньої співпраці України та Польщі та вироблення рекомендацій щодо реалізації такого механізму.

Отже, запропонований теоретико-методичний підхід надає можливість всебічно дослідити поточний стан торговельно-економічного співробітництва України та Польщі, його потенціал та перспективи подальшого розвитку.

Відмінність даного теоретико-методологічного підходу полягає у поєднанні інституційного, системного та геоекономічного підходів з економіко-математичним моделюванням та прогнозуванням. Що всебічно забезпечує більшу ступінь об'єктивності в процесі оцінки двосторонніх відносин та підвищує достовірність результатів дослідження.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У статті обґрунтовано потребу у застосування комплексного методичного інструментарію в процесі дослідження торговельно-економічної взаємодії країн в умовах сучасних інтеграційних процесах. Даний комплексно-методичний інструментарій поєднує в собі теоретико-методологічні та інструментально-прикладні аспекти аналізу. На основі цього запропоновано класифікацію методичних підходів до проведення дослідження торговельно-економічного співробітництва країн, яка охоплює теоретико-методологічний блок, представлений системним, інституційним і геоекономічним підходами, а також інструментально-прикладний блок, що включає кількісні індикатори, економіко-математичне моделювання та якісні методи дослідження.

Дана класифікація дозволяє усунути фрагментарність наукового аналізу та забезпечити поєднання якісної інтерпретації торгівельних процесів із їхнім кількісним вимірюванням.

На основі запропонованої класифікації було обґрунтовано теоретико-методичний підхід до аналізу торговельно-економічного співробітництва

України та Польщі в контексті євроінтеграції України. особливістю цього підходу є поєднання системного, інституційного, геоекономічного та економіко-математичного інструментарію в межах логіки дослідження, починаючи аналізом передумов співпраці закінчуючи розробкою механізмів покращення та розвитку такої співпраці.

Запропонований підхід дозволяє більш об'єктивно оцінити асиметрію торгівлі, вплив зовнішніх факторів, рівень взаємодоповнюваності економік і перспективи подальшого розвитку українсько-польського торговельно-економічного співробітництва. Це дозволяє розглядати його як цілісну методологічну основу для подальших досліджень двосторонніх економічних відносин та вироблення практичних рекомендацій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Література

1. Abou Samra A. The debates of methodology and methods: Reflections on the development of the study of international relations. *Review of Economics and Political Science.* 2024. Vol. 9, no. 6. P. 554–571. DOI: https://doi.org/10.1108/REPS-06-2020-0063

2. Lizun M., Vitalishova K., Borsekova K. Transformation of Trade Flows Between the EU and Ukraine in the Conditions of Increasing Security Risks. *Journal of European Economy.* 2024. Vol. 23, no. 2. P. 289–305. DOI: https://doi.org/10.35774/jee2024.02.289

3. Дзюбановська Н. В., Маслій В. В., Литвин З. Б., Бляськ В. І. Підхід до аналізу інтенсивності динаміки міжнародної торгівлі на прикладі країн Європейського Союзу. *Статистика України*. 2022. Т. 97, № 2. С. 73–84. DOI: https://doi.org/10.31767/su.2(97)2022.02.08

4. Думанська І. Методологія форсайт-аналізу в прогнозуванні розвитку міжнародної торгівлі. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. Т. 7, № 3. С. 109–117. DOI: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-3-109-117

5. Кондратенко Н. О., Тернова І. А., Колесник Т. М. Теоретико-методичні аспекти управління зовнішньоекономічною діяльністю господарюючих суб'єктів України. *Бізнес Інформ.* 2021. № 2. С. 21–26. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-21-26

6. Кривов'язюк І., Шульга М. Методологічні засади аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Економічний форум*. 2023. Т. 13, № 4. С. 134–141. DOI: https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-4-17

7. Подра О., Петришин Н. Теоретико-методологічні аспекти аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Economics, Entrepreneurship, Management*. 2023. Т. 10, № 1. С. 51–58. DOI: https://doi.org/10.56318/eem2023.01.051

8. Хвостіков А. І. Методичний підхід щодо визначення рівня розвитку міжнародних торговельно-економічних відносин в аграрному секторі. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2020. № 1. С. 40–45. DOI: https://doi.org/10.36887/2524-0455-2020-1-7

9. Хвостіков А. І. Міжнародні організації сфери розвитку торговельно-економічних відносин в аграрному секторі та їх вплив. *Український журнал прикладної економіки.* 2020. Т. 5, № 1. С. 100–106. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2020-1-12

10. Шаров О. Методологія дослідження міжнародних економічних процесів: контекст підготовки програми повоєнного економічного відновлення України. *Journal of European Economy.* 2022. Т. 21, № 3. С. 225–241. DOI: https://doi.org/10.35774/jee2022.03.225

References

1. Abou Samra, A. (2024). The debates of methodology and methods: Reflections on the development of the study of international relations. *Review of Economics and Political Science,* 9(6), 554–571. https://doi.org/10.1108/REPS-06-2020-0063

2. Lizun, M., Vitalishova, K., & Borsekova, K. (2024). Transformation of trade flows between the EU and Ukraine in the conditions of increasing security risks. *Journal of European Economy,* 23(2), 289–305. https://doi.org/10.35774/jee2024.02.289

3. Dziubanovska, N. V., Maslii, V. V., Lytvyn, Z. B., & Bliask, V. I. (2022). An approach to the analysis of the intensity of the international trade dynamics on the example of the European Union countries. *Statistics of Ukraine,* 97(2), 73–84. https://doi.org/10.31767/su.2(97)2022.02.08

4. Dumanska, I. (2021). Methodology of foresight-analysis in forecasting the development of international trade. *Baltic Journal of Economic Studies,* 7(3), 109–117. https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-3-109-117

5. Kondratenko, N. O., Ternova, I. A., & Kolesnyk, T. M. (2021). Teoretyko-metodychni aspekty upravlinnia zovnishnoekonomichnoiu diialnistiu hospodariuiuchykh subiektiv Ukrainy [Theoretical and methodological aspects of management of foreign economic activity of economic entities of Ukraine]. *Biznes Inform,* 2, 21–26. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-21-26

6. Kryvoviazuk, I., & Shulha, M. (2023). Metodolohichni zasady analizu zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpryiemstv [Methodological principles of analysis of foreign economic activity of enterprises]. *Economic Forum,* 13(4), 134–141. https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-4-17

7. Podra, O., & Petryshyn, N. (2023). Theoretical and methodological aspects of analysing the foreign economic activity of enterprises. *Economics, Entrepreneurship, Management,* 10(1), 51–58. https://doi.org/10.56318/eem2023.01.051

8. Khvostikov, A. I. (2020). Metodychnyi pidkhid shchodo vyznachennia rivnia rozvytku mizhnarodnykh torhovelno-ekonomichnykh vidnosyn v ahrarnomu sektori [Methodical approach to determining the development level of international trade and economic relations in the agricultural sector]. *Aktualni*

problemy innovatsiinoi ekonomiky ta prava, 1, 40–45. https://doi.org/10.36887/2524-0455-2020-1-7

9. Khvostikov, A. I. (2020). Mizhnarodni orhanizatsii sfery rozvytku torhovelno-ekonomichnykh vidnosyn v ahrarnomu sektori ta yikh vplyv [International organizations in the sphere of development of trade and economic relations in the agricultural sector and their influence]. *Ukrainian Journal of Applied Economics,* 5(1), 100–106. https://doi.org/10.36887/2415-8453-2020-1-12

10. Sharov, O. (2022). Methodology of studying international economic processes: Context of the preparation of Ukraine's post-war economic recovery programme. *Journal of European Economy,* 21(3), 225–241. https://doi.org/10.35774/jee2022.03.225